

सहायक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय / प्रकल्प व्यवस्थापक, दापचारी, (तांत्रिक) महाराष्ट्र मत्स्यसेवा, गट-अ आणि मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी, मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण अधिकारी, अभिरक्षक, प्रशिक्षण व विस्तार अधिकारी (तांत्रिक), महाराष्ट्र मत्स्यसेवा, गट-ब

Assistant Commissioner Fisheries / Project Manager, Dapchhari, (Technical), Maharashtra Fisheries Services, Group-A and Fisheries Development Officer, Fisheries Training Officer, Curator, Training and Extention Officer (Technical) Maharashtra Fisheries Services, Group- B.

परीक्षेचे टप्पे : लेखी परीक्षा - २०० गुण.

मुलाखत - ५० गुण.

-: परीक्षा योजना :-

संकेतांक	विषय	माध्यम	प्रश्नसंख्या	गुण	दर्जा	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
१०३	सामान्य ज्ञान, माहिती अधिकार कायदा २००५, संगणक व माहिती तंत्रज्ञान, बुद्धीमापन चाचणी	मराठी व इंग्रजी	४०	२००	संबंधित विषयातील पदवी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी
	विभागाशी संबंधित घटक	इंग्रजी	६०				

अ] नकारात्मक गुणदान -

१) प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.
२) एखाद्या प्रश्नाची एकापेक्षा अधिक उत्तरे दिली असल्यास अशा प्रश्नाचे उत्तर चुकीचे समजण्यात येऊन त्या प्रश्नाच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.
३) वरीलप्रमाणे कार्यपध्दतीचा अवलंब करताना एकूण अंतिम गुणांची बेरीज अपूर्णाकात आली तरीही ती अपूर्णाकातच राहिल व पुढील कार्यवाही त्याच्या आधारे करण्यात येईल.
४) एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर अनुत्तरित असेल तर, अशा प्रकरणी नकारात्मक गुणांची पध्दत लागू असणार नाही.

ब] अंतिम गुणवत्ता यादी ही वस्तुनिष्ठ परीक्षेतील व मुलाखतीतील एकत्रित गुणांवर आधारित राहिल.

-: अभ्यासक्रम :-

सामान्य ज्ञान, माहिती अधिकार कायदा २००५, संगणक व माहिती तंत्रज्ञान, बुद्धीमापन चाचणी व विभागाशी संबंधित घटक या विषयांमध्ये खालील घटक व उपघटकांचा समावेश असेल.

अ. क्र.	घटक व उपघटक
१	सामान्य ज्ञान
	१ आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास
	महाराष्ट्राचा भूगोल
	महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्था (ग्रामीण)
	माहितीचा अधिकार कायदा -२००५ (As updated)
	महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था व अर्थसंकल्प
२	संगणक व माहिती तंत्रज्ञान- आधुनिक समाजातील संगणकाची भूमिका, वेगवेगळ्या क्षेत्रातील जीवनात संगणकाचा वापर, डाटा कम्युनिकेशन, नेटवर्किंग आणि वेब टेक्नॉलॉजी, सायबर गुन्हे व त्यावरील प्रतिबंध, नविन उद्योग म्हणून माहिती तंत्रज्ञानाचा निरनिराळ्या सेवा सुविधांची माहिती मिळण्यासाठी होणारा उपयोग, भारतातील माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाची वाढ व त्याचा दर्जा, शासनाचे कार्यक्रम, जसे मिडीया लॅब एशिया, विद्या वाहिनी, ज्ञान वाहिनी, सामुहिक माहिती केंद्र इत्यादी, माहिती तंत्रज्ञान उद्योगातील मुलभूत प्रश्न व त्यांचे भवितव्य.

३	जागतिक तसेच भारतातील चालू घडामोडी - राजकीय, औद्योगिक, आर्थिक, सामाजिक, शैक्षणिक, भौगोलिक, खगोलशास्त्रीय, सांस्कृतिक, वैज्ञानिक, इत्यादी.
४	बुद्धिमापन चाचणी - उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो याचा अंदाज घेण्याच्या दृष्टिने सदर प्रश्न विचारण्यात येतील.

विभागाशी संबंधित घटक

2. FISHERIES SCIENCE

	1	FISHERIES BIOLOGY
		1.1 Taxonomy of Finfish and shellfishes
		1.2 Anatomy and Biology of Finfish & shellfish
		1.3 Inland Fisheries
		1.4 Marine Fisheries
	2	AQUACULTURE
		2.1 Principles of Aquaculture
		2.2 Freshwater Aquaculture
		2.3 Fish Nutrition and Feed Technology
		2.4 Fish Food Organism
		2.5 Coastal Aquaculture and Mariculture
		2.6 Aquaculture in Reservoir
		2.7 Fish and Shellfish Health Management
		2.8 Finfish Hatchery Management
		2.9 Fish Immunology and Therapeutics in Aquaculture
	2.10 Shellfish Hatchery Management	
	3	FISHERIES HYDROGRAPHY
		3.1 Soil and Water Chemistry
		3.2 Limnology
		3.3 Aquatic Ecology and Biodiversity
		3.4 Marine Biology
		3.5 Aquatic Pollution
		3.6 Coastal Zone and Disaster Management
	3.7 Fish Toxicology	
	4	FISHERIES ENGINEERING
		4.1 Fishing Craft and gears
		4.2 Aquaculture Engineering
	5	FISH PROCESSING TECHNOLOGY
		5.1 Fish Products and Value Addition
		5.2 Quality Assurance of Fish and Fishery Products

	6	FISHERIES ECONOMICS, STATISTICS AND EXTENSION EDUCATION
	6.1	Fisheries Economics
	6.2	Project Formulation and Finance
	6.3	Fisheries Policy and Law
	6.4	Fisheries Co-operatives and Marketing
3. FISHERIES SCIENCE DEPARTMENT		
	1	Organisational Chart of the Department of Fisheries
	2	Classification of Department of Fisheries in Programme
	3	Inland Fisheries
	3.1	Fish Seed Stocking in Inland Water
	3.2	Fish Seed production
	3.3	Fish Farmers Development Agency
	3.4	Fresh Water Prawn seed Hatchery
	3.5	Talav (Tank)lease
	4	Marine Fisheries
	4.1	Mechanisation of Fishing Crafts (Vessels)
	4.2	Financial Assistance on Inboard & Outboard Engine
	4.3	Financial Assistance on Fishery Requisites
	4.4	Development in Fishery Harbours
	4.5	Crash Programme- Infrastructure facility to Fish Landing Centers.
	4.6	Rebate on High Speed Diesel oil
	4.7	Installation of modernised equipment on mechanised Fishing Vessels
	4.8	Reimbursement Sales Tax on High Speed Diesel Oil
	5	Brackish Water Fisheries
	5.1	Survey of Brackish Water area
	5.2	Brackish Water Fish Farming
	5.3	Brackish Water Fish Farmer Development Agency
	5.4	Aquaculture Authority
	6	Education & Training
	6.1	Fisheries School
	6.2	Fisheries Training Centre
	6.3	Short Term Training
	6.4	Training of Trainers with assistance of NFDB
	7	Processing, Preservation & Marketing of Fish
	7.1	Facility on Fish Transport, Processing & Marketing
	7.2	Concession to Fishermen Co.op.societies in Electricity Charges.
	7.3	Assistance on Share Capital to Fisheries Co.op Societies with the help of National Co.op Development Corporation.

8	Other Programme
	8.1 Grant-in-aid to the heirs of the deceased Fishermen under natural calamities
	8.2 Financial Assistance to the Maharashtra Fisheries Development Corporation
	8.3 National Welfare Fund. House hold Scheme
	8.4 Group accident Insurance Scheme for Active Fishermen
	8.5 National Scheme of Welfare of Fishermen Saving Cum Relief
	8.6 Development of Fisheries Co.op. Societies
	8.7 Taraporewala Aquarium
	8.8 Special Component Plan
	8.9 Discretionary Grants
	8.10 Supply of Fishery Requisite
	8.11 Central Government Assistance under Blue Revolution Scheme
	8.12 Central Government Assistance under Rashtriya Krushi Vikas Yojana Scheme
	8.13 Central Government Assistance under Pradhan Mantri Matsya Sampada Yojana
	8.14 Fisheries Aquaculture & Infrastructure Facility Development Fund. (FIDF)
	8.15 Scheme of Kisan Credit Card for Fishermen & Fish Farmer
	8.16 Central Government Guideline on Tilapia Culture
	8.17 Central Government Guidelines to import Fish Fingerling of Seabass & Baramudi
9	Acts & Policies
	9.1 Services of the Department of Fisheries under the Service Guarantee Act 2015
	9.2 Maharashtra Marine Fisheries Regulation Act 1981
	9.3 Maharashtra Marine Fisheries Regulation Rules 1982
	9.4 Maharashtra Fisheries Act- 1960
	9.5 Aquaculture Coastal Authority Act- 2005
	9.6 Marine, Inland species protected under the Wildlife Conservation Act 1972
	9.7 Central Merchant Shipping Act, 1958
	9.8 PESA Act- Fisheries Department ancillary provision
	9.9 National Fisheries Policies- 2020
	9.10 Tank Lease Policy- 1995, 2001, 2013, 2014, 2017, 2019
	9.11 Brackish Water Land Allotment Policy
	9.12 Prohibition of Thai Mangoor (Exotic Mangoor) Culture
	9.13 Details of Fisheries Production
	9.14 Central Governments Fisheries Institute
	9.15 Special provision for Aspirational District
9.16 Food and Agriculture Organisation	

दिनांक -०३/१२/२०२१

अवर सचिव
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग